

Wojskowy sprzęt łączności z firmy AVA

mgr inż. Krzysztof Leszczyński, SP5DIY

XVI SEMINARIUM WEP

11 kwietnia 2018 r.

Twórcy spółki, kapitał

W roku 1928 Ludomir Danilewicz wraz z inż. Antonim Palluthem, pracownikiem Sztabu Głównego, bratem Leonardem Danilewiczem i inż. Edwardem Fokczyńskim zakładają Wytwórnię Radiotechniczną AVA z kapitałem 7000 zł. Dyrekcja była zasadniczo jednoosobowa w rękach inż. Antoniego Pallutha z zastępcą Ludomirem Danilewiczem.

W 1930 r. wytwórnia otrzymuje pierwsze poważne zamówienia na cztery radiostacje krótkofalowe dla Sztabu Głównego i zmuszona jest do reorganizacji warsztatu przez wynajęcie lokalu o adresie Nowy Świat 34.

Od tego momentu datuje się szybki rozwój wytwórczości bazującej się głównie na dostawach dla Sztabu Głównego (około 60% produkcji) równolegle zdobywa stopniowo odbiorców innych, wyłącznie jednak prawie z rynku administracji państwowej (Policja, MarWoj, Instytut Badania Techniki Lotniczej, Biuro Badań Technicznych Wojsk Łączności [B.B.T.W.Ł], SG, itp.) zwiększając stopniowo swój obrót i zatrudnienie, wzmacniając jednocześnie zespół ludźmi z wyższym wykształceniem technicznym.

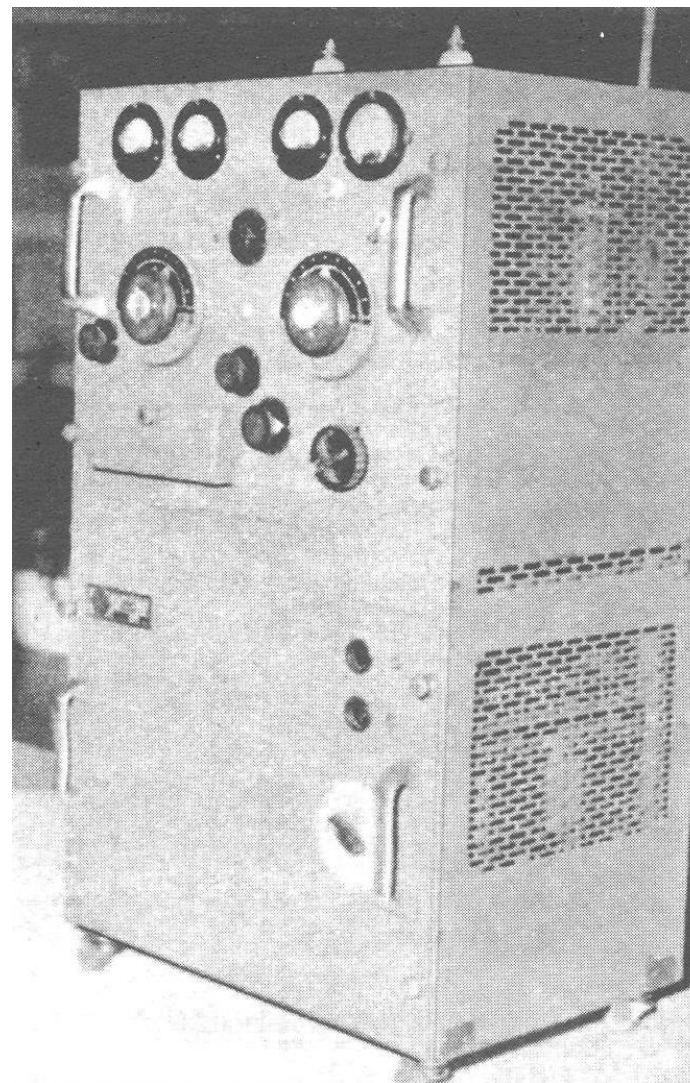
W 1936 r. Spółka buduje nowy zakład na własnym placu przy ul. Stępińskiej 25. Kapitał zakładowy wynosi w tym czasie 40.000 zł. Firma zatrudniała ok. 80 pracowników

fizycznych i ponad 20 umysłowych. Obrót za 1936 r. wyniósł ok. 600.000 zł.

Trwały wciąż znaczne dostawy dla Sztabu Głównego - najpoważniejszy obiekt radiostacja krótkofalowa w Pyrach za ok. 360.000 zł.

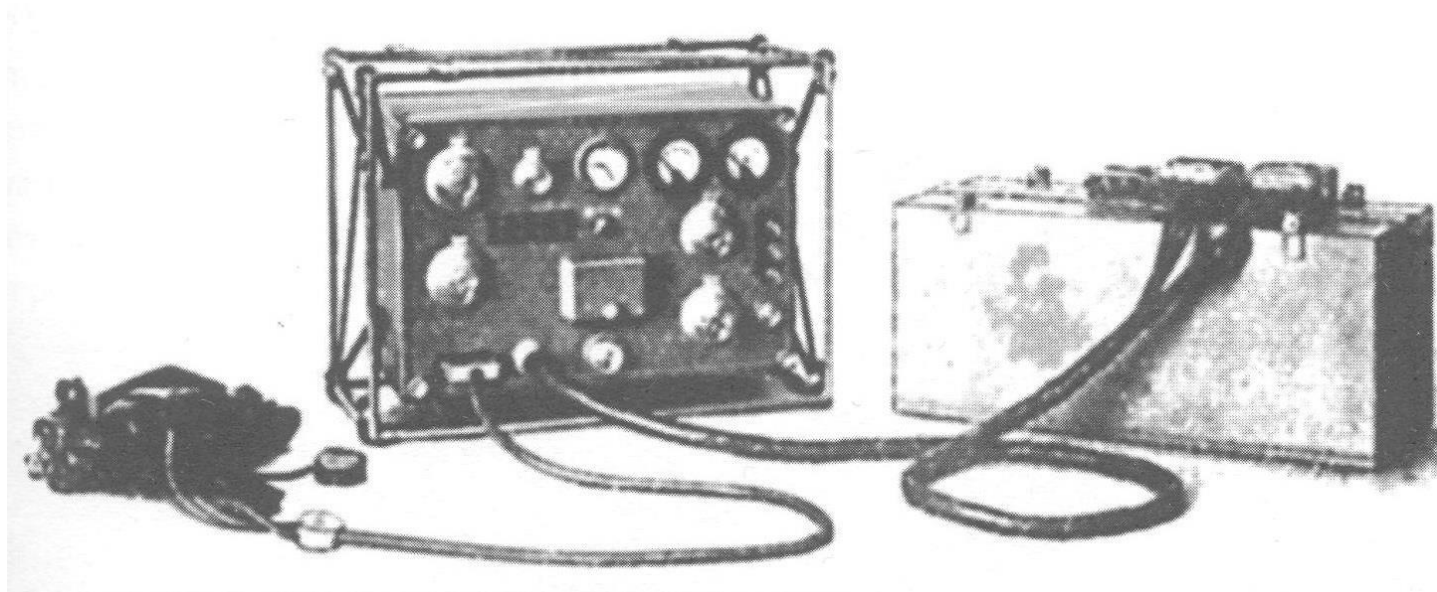
W zamówieniach Marynarki Wojennej był radionadajnik typu III B.13. Był instalowany na okrętach podwodnych ORP "Orzeł" i bliźniaczym ORP "Sęp".

**Obok kopia zdjęcia
radionadajnika typu III
B.13. z książki: Krzysztof
Chołoniewski, Józef Koszewski -
Polska radiotechnika Lotnicza
1918-1939**

**Z funduszy otrzymanych w postaci komisarycznej zaliczki
(udzielonej w wysokości 30%) na zamówienie 200 (220?)**

radiostacji lotniczych wartości ok. 2 mln. zł. Zamówienie niedokończone.

Widok samolotowej stacji radiotelefonicznej, prawdopodobnie typu N2L/O (?) krótkofalowej, skonstruowanej i wyprodukowanej w Wytwórni Radiotechnicznej AVA.

Kopia zdjęcia z książki Chołoniewski, Koszewski - *Polska radiotechnika...*

Inżynier Tadeusz Heftman – główny konstruktor sprzętu radionadawczego - projektował również dla II Oddziału Sztabu Głównego II radiostacje specjalne, zwane *pipsztokami*.

Ewakuacja z Warszawy. Do Wiazownej wywiezione zostały wszystkie części radiostacji lotniczych, które mogły zapewnić wykończenie pewnej ich ilości, bez maszyn i specjalnych urządzeń, które nie mogły być ewakuowane z powodu braku dostatecznej ilości środków transportowych.

Zarząd spółki wyjechał do Francji a większość personelu fabrycznego oraz technicznego pozostała w Warszawie. Po kampanii wrześniowej 1939 r. inż. T. Heftman wraz z grupą polskich radiotechników przedostał się do Francji, następnie do Wielkiej Brytanii.

AVA – to przykład pięknie rozwijającego się polskiego biznesu telekomunikacyjnego w II RP przerwanego tragicznie przez II wojnę światową.

Źródła:

Radioelektronicy http://sp2put.pl/radioelektronicy/heftman_t.htm

Leszek Komuda „AVA” GNIAZDO POGROMCÓW „ENIGMY” Inst. J. Piłsudskiego w Londynie,
<http://pilsudski.org.uk/archiwa/dokument.php?nonav=0&nrrar=709&nrzesp=133&sygn=11&handle=709.238/580>

Historycy.org <http://www.historycy.org/historia/index.php/t144332.html>

Krzysztof Chołoniewski, Józef Koszewski - *Polska radiotechnika lotnicza 1918-1939*, Wydawnictwo: ZP Grupa Sp. z o.o., Rok wydania 2009, ISBN 978-83-61529-06-4.

Historycy.org forum dyskusyjne - Net_Skater. *Artykuł z działu "Radioelektronicy polscy"*
<http://www.historycy.org/historia/index.php/t144332.html>

Dziękuję Państwu za uwagę